

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

3. De homicidio ob defensionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

io, quia non est singulis concedendum, quod per Magistratum publicè potest expediri. reg. 136. ff. Et inauditum & non condemnatum à priuato occidi, nulla æquitas patitur, imo contra Charitatem hominem adeo imparatum & impœnitentem occidere: Iustæ tamen sunt istæ, si permittant solum negatiue, quia talem homicidam ob iustum dolorem, quem in tali casu decoquere difficile non puniunt nec actionem criminalem, nec ciuilem recipiunt. Vnde sacri Canones excommunicationis sententiam remouent, qui in Clericum cum vxore, matre, filia, sorore turpiter inuentum, manus iniecerit violentas.

C A P. III.

De Homicidio ob defensionem.

Actualem sui aggressorem occidere volentem, quilibet præuenire & occidere potest, cum moderamine inculpatae tutelæ, iuxta c. si vero. i. de sentent. excomm. *Vi in vi repellere, omnia iura, omnesque leges permittunt.* Et l. 3. ff. de iustit. & iure: *Iure hoc euenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, iure fecisse existimetur.* Ratio, quia secundum ordinem charitatis, quisque propriam vitam præferre potest alienæ, dummodo tantum agatur de bono priuato, non etiam publico Nam sicut fieri potest, ut non tantum liceat, sed debeas etiam te defendere ab aggressore vili, & tu sis Reipublicæ valdè utilis, sic etiam fieri potest, ut tenearis potius mortem innocens perferre, quam aggressorem Reum valdè vtilem Ecclesiæ & Reipubl. occidere.

Moderamè inculpatae tutelæ (ein rechtmässige Nothwehr

Gg 4 wehr

est, si alio faciliore modo te defendere non possis, quam occidendo. Idem sentiendum de insidiatore vitæ tuæ, & quouis innocente dormiente in via, & te per accidens proculcando, si alio modo fugere hostem non possis.

2 Vir nobilis & militaris, licet fuga declinari potest imperum aggressoris, plerunque tamen non obicitur. Ratio, quia huiusmodi hominibus fugere plerunque ignominiosa est, aliter sentiendum de humilionibus & Clericis, quorum laus non in usu armorum, sed virtutum Charitatis &c. consistit.

3 Prouocato ad duellum plerunque non est tutum comparere seu acceptare. Ratio, quia nec prudentum vitio vertet tibi, quod legem Dei conserues, hominisque occidendi periculum ablatum iusta necessitatis causa non adeas, imprudentium autem vana iudicia in re adeo graui attendenda non sunt. Dixi plerunque. Nam in rarissimo casu, si miles in exercitu, vir equestris in aula regia, officio, dignitate, Ducis aut Principis favore, ob ignauitæ suspicionem, excidere debeat, nisi identidem prouocanti se sistat, non audebit minare eum, qui mera defensionis gratia parauerit.

Idemque sentiendum, si ad pugnandum lacessit alterum, crebra conuitia adijciat, qua ille molestus subeundo dedecore aliter liberare se non possit, nisi armis congregiatur. Nam si ad defendenda bona est occidere, multo magis si ira necesse sit ad defendendum honorem, cum honor plus valeat, quam bona. Dūmodo spes sit contra hostem preualendi, alioquin illicitū erit, certò mortis periculo se exponere.

ad vitandum dedecus (vtpote minus bonum morte, & minus malum morte) quod non ex hominis delicto, sed ex vulgi sinistra opinione. Nam vulgi error est, pro honore moriendum esse.

NB. Licet nefas sit post acceptum vulnus, alapam, cessante periculo vltioris plagæ aduersarium repercutere, quia talis percussio post illatam, & non amplius impendentem violentiam, non defensio, sed vltio censenda, quam constat priuata auctoritate illicitam esse; iuxta c. significasti. 2. de homicid. *Vim vi repellere, omnia iura legesque permittunt, non ad sumendam vindictam, sed ad iniuriam propulsandam.* Tamen si vir strenuus illatum sibi dedecus ex alapam. V. C. nulla alia ratione à se remouere possit, quam quo furi licet resistere eum consequendo, vt ablata recuperentur. Excipe, nisi qui contumeliam intulit perat veniam. Vide Lessium contrarium docentem.

Non solum pro defensione vitæ, aut honoris, sed etiam facultatam, quæ non modici momenti sunt, & alia ratione liberari non possunt; concessum est, etiam Clerico, aggressorem vel raptorem mutilare, interficere. Ratio est partim quod lex naturæ ad propriam sui defensionem contra iniustum sui ~~defensio~~ *inueniunt* rem inclinata id permittat, partim quod ciuiles etiam constitutiones eiusmodi facultatem omnibus tribuant. Quod etiam confirmant bella instituta à Republica ad recuperanda bona, neque ad hominum occisionem: Nam alioquin scelerum impunitas probos ad peccandum audentiores redderet.

NB. Etiam furem nocturnum non licere occidere, si quis possit res suas sine occisione recipere, sed

Gg 5 quia

quia plerunque nescitur an veniat talis ad occidendum, an rapiendum, tunc periculi declinandi causa, nisi damni homines acciri possint, impune occiditur.

§ Si quis ius habeat aggressorem vel raptorem occidendi defensionis causa, etiam aliis concessum esse vim passo opem ferre. Quin interdum obligatio incumbit, seu ex charitatis, (v. c. parentibus liberis) seu ex iustitiae lege, ut principes vias tutas à latronibus reddant. Vasalli, milites, famuli, eo pacto tacito conducto à dominis, ut Domini contra iniquos aggressores defendere teneantur.

CAP. IV.

De Homicidio Voluntario & Casuali.

¶ **H**omicidium aliud est casuale: (casu contingente) est, quod fit præter agentis intentionem sine voluntate fiat, siue illicitè, vacat omni culpa) aliud voluntarium, idque vel directè (ex proposito, & non impediendo mortem, si debueras, v. c. nauta) vel indirectè & interpretatiuè cum culpa, sed sine dolo, ut dolosa occisio capitis diminutionem meretur. Nobiliores mitius puniuntur, & in Insulam deportantur.

Qualificatum homicidium (parricidium, & homicidium) grauius puniri solent.

Præterea aggrauatur homicidium voluntarium ex modo occidendi, V. C. per conductionem, & insidias, veneno; adimitur enim homini ius naturale sui defendendi, iuxta l. 1. Cod. de malef. Plus est hominem veneno extinguere, quam occidere gladio.

NB. Qui per quam culpam, quamuis latissimam